

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.7.2018r.
COM(2018) 516 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie „zobowiązań dotyczących zaufania do statystyki” podejmowanych przez państwa członkowskie zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r.

1. WPROWADZENIE

1.1. Rozporządzenie (WE) nr 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej

Podstawę prawną niniejszego sprawozdania stanowi rozporządzenie (WE) nr 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej¹, w szczególności jego art. 11 ust. 4, który stanowi, że:

„Zobowiązania państw członkowskich są regularnie monitorowane przez Komisję na podstawie sprawozdań rocznych przesyłanych przez państwa członkowskie, a ich treść jest w stosownych przypadkach uaktualniana.

W przypadku braku publikacji zobowiązania do dnia 9 czerwca 2017 r., państwo członkowskie przedkłada Komisji i podaje do publicznej wiadomości sprawozdanie z postępu prac dotyczące wdrożenia kodeksu praktyk i, w stosownych przypadkach, wysiłków podejmowanych na rzecz utworzenia takiego zobowiązania. Takie sprawozdania z postępu prac są okresowo uaktualniane, przynajmniej co dwa lata od pierwszej publikacji.

Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat opublikowanych zobowiązań i, w stosownych przypadkach, sprawozdań z postępu prac, do dnia 9 czerwca 2018 r. oraz co dwa lata po pierwszym sprawozdaniu”.

Niniejsze sprawozdanie jest pierwszym sprawozdaniem sporządzonym zgodnie z powyższym przepisem.

1.2. Kontekst historyczny

a) Europejski kodeks praktyk statystycznych

Europejski kodeks praktyk statystycznych² określa standardy dotyczące opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyki europejskiej. Opiera się on na wspólnej definicji jakości statystyki w Europejskim Systemie Statystycznym (ESS) i obejmuje wszystkie istotne obszary środowiska instytucjonalnego, procesy tworzenia statystyk oraz wyniki europejskiej statystyki publicznej. Otoczenie instytucjonalne jest najistotniejszym obszarem w kontekście zobowiązania, ponieważ czynniki instytucjonalne i organizacyjne mają znaczny wpływ na skuteczność i wiarygodność organów statystycznych w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyki europejskiej.

Europejski kodeks praktyk statystycznych został przyjęty przez Komitet ds. Programu Statystycznego w dniu 24 lutego 2005 r. Komitet ds. Europejskiego Systemu Statystycznego poddał kodeks przeglądowi w dniu 28 września 2011 r., a następnie w dniu 16 listopada 2017 r. Wraz z nową wersją kodeksu Komitet ds. ESS w 2011 r. zatwierdził również ramy zapewniania jakości. Ramy te zawierają wytyczne w zakresie wdrażania Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych.

Kodeks stanowi podstawę wspólnych ram jakości ESS, a organy statystyczne ESS zobowiązały się do jego przestrzegania. Wprowadzono systematyczne wzajemne oceny w celu dokonywania przeglądów zgodności z kodeksem, a postępy są monitorowane w sprawozdaniach rocznych dla Komitetu ds. ESS. Znaczenie przestrzegania kodeksu praktyk

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-32-11-955>

podkreślono jeszcze wyraźniej podczas przyjmowania przez Komitet ds. ESS deklaracji jakości we wrześniu 2016 r.

Eurostat monitoruje przestrzeganie Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych poprzez wzajemne oceny. W latach 2006–2008 przeprowadzono pierwszą rundę przeglądów, aby ocenić, czy krajowy urząd statystyczny stosuje się do zasad 1–6 i 15 kodeksu. W latach 2013–2015 przeprowadzono drugą rundę wzajemnych ocen, obejmującą wszystkie 15 zasad kodeksu oraz zarówno krajowe urzędy statystyczne, jak i inne krajowe organy statystyczne. Eurostat będzie nadal monitorować środki poprawy wynikające ze wspomnianego drugiego etapu każdego roku aż do końca 2019 r., kiedy to wszystkie odnośne środki powinny już zostać wdrożone. Eurostat, podlegający równoległemu monitorowaniu przez Europejską Radę Konsultacyjną ds. Zarządzania Statystyką, również poddano przeglądowi w obu rundach.

Komisja (Eurostat) sporządza coroczne sprawozdania monitorujące dotyczące przestrzegania kodeksu praktyk przez krajowe urzędy statystyczne. W sprawozdaniu rocznym Europejskiej Rady Konsultacyjnej ds. Zarządzania Statystyką omówiono postępy poczynione w ramach całego Europejskiego Systemu Statystycznego, w szczególności w Eurostatie. Wyniki corocznego monitorowania stanowią część ogólnej oceny statystyki UE przedstawionej na jesiennym posiedzeniu Rady Ecofin. W 2008 r.³, a następnie w 2016 r.⁴, Komisja złożyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wdrażania Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych oraz z koordynacji w ramach ESS.

b) Zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki

Komisja po raz pierwszy przedstawiła pojęcie zobowiązania dotyczącego zaufania do statystyki („zobowiązanie”) w komunikacie do Parlamentu Europejskiego i Rady zatytułowanym „Rzetelne zarządzanie jakością w statystyce europejskiej” z dnia 15 kwietnia 2011 r.⁵ Zobowiązania miały na celu uzyskanie poczucia odpowiedzialności rządów krajowych za zapewnienie odpowiedniego poziomu przestrzegania Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych przez poszczególne państwa, tworząc w ten sposób brakujące wcześniej powiązanie między kodeksem a rządami. Wartość dodana zobowiązań polegała na zapewnieniu powiązania z rządem, a zatem zazwyczaj na instytucjonalnych aspektach zasad statystycznych kodeksu, na które same organy statystyczne nie miały wpływu. W komunikacie tym Komisja zasugerowała również, że należy zmienić ramy prawne, tj. rozporządzenie (WE) nr 223/2009, oraz że należy do nich wprowadzić pojęcie zobowiązań, wymieniając je jako jeden ze środków mających na celu zwiększenie zaufania publicznego do statystyk europejskich. Rada poparła zamiar wprowadzenia zobowiązań i dokonania przeglądu rozporządzenia (WE) nr 223/2009.

Przed przyjęciem wniosku dotyczącego zmiany rozporządzenia (WE) nr 223/2009 Komisja szeroko zaangażowała państwa członkowskie w rozmowy na temat możliwej formy zobowiązań. W uzasadnieniu wniosku odniesiono się do komunikatu z 2011 r. i zaproponowano ustanowienie zobowiązań, „aby uświadomić rządów krajowym ich rolę oraz współodpowiedzialność w zakresie zapewnienia wiarygodności statystyki publicznej dzięki poszanowaniu niezawisłości krajowych urzędów statystycznych”.

W 2015 r. Komisja (Eurostat) i państwa członkowskie kontynuowały dyskusje w ramach ESS, przyjmując za cel zapewnienie skuteczności i efektywności narzędzi i czynników

³ COM(2008) 621 final z 7.10.2008: Sprawozdanie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z wdrażania kodeksu praktyk (2008).

⁴ COM(2016) 114 final z 7.3.2016: Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrażania Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych i koordynacji w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego.

⁵ COM(2011) 211.

ułatwiających, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009, takich jak zobowiązania dotyczące zaufania do statystyki.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 zobowiązania są instrumentami, które „mają dodatkowo zapewniać zaufanie publiczne do statystyki europejskiej i postępy we wdrażaniu zasad statystycznych zawartych w kodeksie praktyk” i mają być ustanowione zarówno przez państwa członkowskie, jak i przez Komisję. Motyw 17 rozporządzenia zmieniającego (UE) 2015/759⁶ również stanowi, że zobowiązania powinny „zawierać określone zobowiązania ze strony rządu danego państwa członkowskiego do ulepszenia lub utrzymania warunków wdrożenia kodeksu praktyk”.

2. PRZEGLĄD ZOBOWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH ZAUFANIA I SPRAWOZDAŃ PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

2.1. Forma zobowiązania

Zgodnie z art. 11 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia i opublikowania zobowiązania dotyczącego zaufania do statystyki lub co najmniej przedłożenia Komisji i podania do publicznej wiadomości sprawozdania z postępu prac dotyczącego wdrożenia kodeksu praktyk i wysiłków podejmowanych na rzecz utworzenia takiego zobowiązania. Z uwagi na fakt, że rozporządzenie nie zawiera żadnych przepisów dotyczących formy zobowiązania, państwa członkowskie mają swobodę wyboru pomiędzy różnymi opcjami, o ile osiągnięty zostanie cel, jakim jest zwiększenie zaufania publicznego poprzez zobowiązanie rządu do zapewnienia warunków dla wysokiej jakości statystyk.

Z zastrzeżeniem tego warunku, pojęcie zobowiązań dotyczących zaufania do statystyki może być bardzo użytecznym narzędziem, niezależnie od tego, czy państwo członkowskie zdecyduje się na zobowiązanie „samodzielne”, wyjaśni, gdzie zobowiązanie można znaleźć w prawie krajowym, czy też prześle sprawozdanie z postępu prac. Każda z tych opcji może przyczynić się do osiągnięcia celu, jakim jest podniesienie świadomości rządu na temat kodeksu praktyk oraz znaczenia niezależnych statystyk.

Jeśli chodzi o podejście przyjęte wobec formy zobowiązania, państwa członkowskie dzielą się na dwie główne grupy: państwa, które przyjęły „samodzielne” zobowiązania, oraz państwa, które zadeklarowały, że ich określone akty prawne stanowią zobowiązanie. Niektóre państwa należące do tej drugiej grupy oświadczyły, że nie zamierzają podejmować „samodzielnych” zobowiązań, podczas gdy inne wskazały, że nadal zamierzają je podejmować.

2.2. „Samodzielne” zobowiązania dotyczące zaufania

Dotychczas w następujących państwach członkowskich opublikowano następujące „samodzielne” zobowiązania dotyczące zaufania, wymienione w porządku chronologicznym:

Grecja: w dniu 29 lutego 2012 r. premier Grecji i członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za podatki, unię celną, audyt i zwalczanie nadużyć finansowych podpisali greckie zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki⁷. Było to pierwsze zobowiązanie, wydane jeszcze przed przyjęciem przez Komisję wniosku w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 223/2009. Greckie zobowiązanie jest również wyjątkowe, ponieważ jest kontrasygnowane przez członka Komisji Europejskiej. Zawiera ono uroczyste zobowiązania rządu połączone z konkretnymi środkami, w szczególności w odniesieniu do zmian w prawie

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/759 z dnia 29 kwietnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej (Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 90).

⁷ <http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474> (dokument dostępny jedynie w języku angielskim).

statystycznym, dodanymi w załączniku. Rząd Grecji przedkłada Komisji (Eurostatowi) sprawozdania z wdrożenia wspomnianych środków.

Szwecja: zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki⁸ przedstawiono w projekcie ustawy budżetowej szwedzkiego rządu na 2017 r. Następnie opublikowano je również na stronie internetowej szwedzkiego urzędu statystycznego. W projekcie ustawy rząd opisuje swoje zobowiązanie do budowania zaufania do statystyki oraz wymienia środki, które podejmuje w celu poprawy koordynacji systemu statystycznego i działań następczych dotyczących jakości. W projekcie ustawy przedstawiono również wyjaśnienia dotyczące zakresu odpowiedzialności Szwecji za koordynację i wprowadzono środki kontroli jakości, które mają zostać wdrożone.

Słowenia: rząd Słowenii przyjął zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki⁹ w dniu 5 stycznia 2017 r. Zobowiązanie następnie opublikowano na stronie internetowej słoweńskiego urzędu statystycznego wraz z odpowiednim streszczeniem dla obywateli. Zobowiązanie opiera się na fakcie, że w Słowenii odpowiednie środowisko instytucjonalne do wdrażania statystyki publicznej zapewnia się poprzez wdrożenie zasad niezależności zawodowej, adekwatności zasobów, upoważnienia do zbierania danych, poufności informacji statystycznych, bezstronności i obiektywności, jak określono w krajowej ustawie o statystyce.

Irlandia: irlandzkie zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki¹⁰ zostało przyjęte przez rząd Irlandii w dniu 30 maja 2017 r., a następnie opublikowane na stronie internetowej irlandzkiego instytutu statystycznego. Odnosząc się do rozporządzenia (WE) nr 223/2009 i krajowej ustawy statystycznej, rząd Irlandii uznaje znaczenie niezależnych, obiektywnych i wiarygodnych statystyk jako dobra publicznego, uznaje rolę statystyki publicznej w dostarczaniu podstaw merytorycznych dla owocnej debaty i podejmowania decyzji we wszystkich kontekstach sprawowania władzy, prowadzenia działalności gospodarczej i funkcjonowania społeczeństwa oraz docenia rolę krajowej rady ds. statystyki w nadawaniu strategicznego kierunku irlandzkiemu systemowi statystycznemu.

Belgia: w dniu 31 maja 2017 r. komitet konsultacyjny zatwierdził belgijskie zobowiązanie dotyczące zaufania¹¹, które zostało następnie opublikowane na stronie internetowej belgijskiego federalnego urzędu statystycznego. W swoim zobowiązaniu dotyczącym zaufania do statystyki rząd federalny oraz rządy regionów i wspólnot zobowiązały się do dołożenia wszelkich starań w celu zagwarantowania podstawowych zasad i wysokiej jakości statystyk publicznych.

Rumunia: rumuńskie zobowiązanie dotyczące zaufania zostało przyjęte przez rząd Rumunii na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2017 r.¹². Zawiera ono zdecydowane zobowiązanie rządu Rumunii do zagwarantowania i obrony niezależności zawodowej krajowego urzędu

⁸ <http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf> i <http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/> (dokumenty dostępne jedynie w języku szwedzkim).

Zob. również: Oficjalne statystyki Szwecji – Sprawozdanie roczne za 2017 r., s. 28–29, http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf (opis zobowiązania w języku angielskim).

⁹ <http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458> (dokument dostępny jedynie w językach angielskim i słoweńskim).

¹⁰ <http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf> (dokument dostępny jedynie w języku angielskim).

¹¹ <https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence> (dokument dostępny jedynie w językach angielskim, francuskim, niemieckim i niderlandzkim).

¹² http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprrijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (dokument dostępny jedynie w języku rumuńskim).

statystycznego i innych podmiotów sporządzających statystykę publiczną oraz do zagwarantowania prawa i obowiązku prezesa krajowego urzędu statystycznego do wykonywania zadań zawodowych i zarządczych związanych z tworzeniem krajowej statystyki publicznej.

Malta: w dniu 17 maja 2018 r. premier podpisał zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki w imieniu rządu Malty¹³. Rząd Malty uznał, że statystyka europejska jest opracowywana, tworzona i rozpowszechniana zgodnie z zasadami określonymi w art. 338 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009 oraz docenił rolę Rady Urzędu Statystycznego Malty i krajowego urzędu statystycznego w zapewnianiu maltańskiemu systemowi statystycznemu strategicznego ukierunkowania i dalszego rozwoju. Ponadto rząd zobowiązał się do dalszego gwarantowania niezależności zawodowej maltańskiego krajowego urzędu statystycznego, do zapewniania mu wsparcia w zakresie utrzymywania lub poprawy warunków wdrażania kodeksu oraz do zapewnienia warunków dostępu krajowego urzędu statystycznego do danych ze źródeł administracyjnych i innego rodzaju, do opracowywania i tworzenia wysokiej jakości statystyk we wszystkich dziedzinach, a jednocześnie do zmniejszenia obciążenia dla respondentów – osób fizycznych, gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

Podjęte „samodzielne” zobowiązania znacząco różnią się pod względem formy, treści i długości. Jest to w pełni zgodne z celem, jakim jest uwzględnienie specyfiki krajowych systemów statystycznych. Widać również, że mimo tej różnorodności istniejące zobowiązania wzorowano na poprzednich zobowiązaniach, jak również na dwóch możliwych wzorach zaproponowanych przez Komisję (Eurostat) w 2012 r.

Jednym ze wzorów jest zobowiązanie do ponownego ustanowienia „zobowiązania dotyczącego zaufania do statystyki” w przypadku stwierdzenia jakiegokolwiek istotnych potrzeb wprowadzenia ulepszeń.

W tym kontekście warto zauważyć, że dwa kraje kandydujące, Albania i Czarnogóra, przyjęły niedawno „samodzielne” zobowiązania dotyczące zaufania, co pokazuje, że takie zobowiązania uznaje się za najlepszą praktykę poza obecnymi granicami Unii Europejskiej.

2.3. Ustawy krajowe stanowiące zobowiązanie

Piętnaście państw członkowskich zadeklarowało w swoich sprawozdaniach, że niektóre elementy ich prawodawstwa stanowią ich zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki. W związku z tym niektóre państwa członkowskie ogłosiły, że nie będą podejmować „samodzielnego” zobowiązania. Zdecydowana większość spośród tych piętnastu państw członkowskich wyraźnie wskazała konkretne artykuły, które stanowią ich zobowiązanie, i przedstawiła dodatkowe wyjaśnienia.

Taki wariant podjęcia zobowiązania również jest dopuszczalny, o ile spełnione zostaną określone warunki. Co najważniejsze, przedmiotowe prawodawstwo musi obejmować polityczny element zobowiązania, jak najlepiej opisano w motywie 17 rozporządzenia zmieniającego (WE) 2015/759.

W motywie 17 uzasadniono wprowadzenie zobowiązań w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009 oraz przedstawiono dalsze wytyczne dotyczące ich ustanowienia i treści. Wskazuje się w nim na potrzebę włączenia do zobowiązania elementu politycznego („[...] określone zobowiązania ze strony rządu danego państwa członkowskiego [...]”). Dekret z mocą ustawy przyjęty przez

¹³ <https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx> oraz https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (dokumenty dostępne jedynie w języku angielskim).

rząd może sam w sobie stanowić wystarczający element polityczny; z kolei nawet krajowa ustawa o statystyce przyjęta przez parlament może okazać się niewystarczająca.

W ramach dialogu z państwami członkowskimi, które wybrały tę opcję, Komisja zauważyła, że rządy stały się znacznie bardziej świadome odpowiedzialności, jaką ponoszą za jakość statystyk, od czasu wprowadzenia prawnego obowiązku podjęcia zobowiązania dotyczącego zaufania. Można to wywnioskować ze zgłoszonych dyskusji na temat zobowiązania, toczących się między krajowymi urzędami statystycznymi a rządami poszczególnych państw członkowskich.

W ramach kontynuacji dialogu Komisja oceni, czy odpowiednie przepisy prawne są właściwe dla poprawy lub utrzymania warunków do wdrożenia kodeksu praktyk. W tym kontekście należy rozważyć, czy w przepisach wyraźnie stwierdza się, że należy ustanowić ramy zapewniania wysokiej jakości lub ramy monitorowania oraz czy są one skutecznie uzupełniane przez środki na rzecz poprawy oraz przez samooceny. Pewną rolę może również odegrać procedura przyjęcia danego aktu prawnego, zwłaszcza jeśli uwidoczni on poparcie rządu krajowego.

Innym ważnym aspektem jest fakt, że zobowiązanie zapisane w prawodawstwie powinno zapewniać wartość dodaną w stosunku do wartości samego prawa. Zobowiązania nie mają być jedynie obietnicami przestrzegania prawa; obietnice takie nie przyniosą pożądanego skutku w postaci utrzymania zaufania publicznego do statystyki europejskiej.

2.4. Sprawozdania państw członkowskich

Art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 stanowi, że Komisja jest zobowiązana regularnie monitorować zobowiązania państw członkowskich na podstawie przesyłanych przez nie sprawozdań rocznych, uaktualnianych w stosowanych przypadkach. W przypadku braku przyjęcia i opublikowania zobowiązania do dnia 9 czerwca 2017 r. dane państwo członkowskie ma obowiązek przesłać Komisji sprawozdanie z postępu prac dotyczące wdrażania kodeksu praktyk oraz, w stosownych przypadkach, poczynionych działań w zakresie przyjęcia zobowiązania. Takie sprawozdania z postępu prac muszą być opublikowane i aktualizowane co dwa lata.

Wszystkie państwa członkowskie przekazały Komisji (Eurostatowi) sprawozdania dotyczące zobowiązania zgodnie z art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 223/2009. W sprawozdaniach sześciu państw członkowskich, które ani nie przyjęły „samodzielnego” zobowiązania, ani nie włączyły zobowiązania do swojego ustawodawstwa, w większości pozostawiono otwartą możliwość ustanowienia zobowiązania w przyszłości.

Większość państw członkowskich przedkładała swoje sprawozdania równolegle ze sprawozdaniami z wdrażania środków poprawy Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych, na podstawie którego państwa członkowskie składały Komisji (Eurostatowi) w styczniu każdego roku sprawozdania na temat wszelkich działań podjętych w następstwie procesu wzajemnej oceny. Należy również opublikować odpowiedni fragment sprawozdania z wzajemnej oceny, aby posłużył on jako sprawozdanie z postępu prac nad zobowiązaniem.

a) Zmiany najczęściej zgłaszane przez państwa członkowskie

Wiele państw członkowskich zgłosiło wprowadzenie do krajowego prawodawstwa statystycznego konkretnych artykułów dotyczących zobowiązania lub mówiących o zobowiązaniu. Na przykład zawierały one wyraźne zobowiązanie prawne do tworzenia i rozpowszechniania wysokiej jakości statystyki publicznej. Inne zgłosiły włączenie przepisów szczegółowych dotyczących statusu krajowego podmiotu statystycznego, niezależności statystycznej oraz koordynującej roli krajowego urzędu statystycznego w odniesieniu do statystyki publicznej.

W sprawozdaniach wymieniono również określenie w przepisach prawa jasnej procedury wdrażania kodeksu praktyk w systemie statystyki publicznej oraz zobowiązanie, że proces tworzenia statystyki publicznej będzie opracowywany zgodnie z Europejskim kodeksem praktyk statystycznych w celu podtrzymania zaufania społeczeństwa do statystyki publicznej.

Niektóre państwa członkowskie poinformowały, że nadal prowadzą przegląd prawodawstwa w zakresie statystyki w celu włączenia przepisów odzwierciedlających zmiany wynikające ze zmiany rozporządzenia (WE) nr 223/2009, w szczególności zobowiązań.

b) Przykłady przedstawiające znaczące lub typowe zmiany

Ponieważ szczegółowy opis sprawozdań państw członkowskich wykracza poza zakres niniejszego sprawozdania, poniższe przykłady mogą posłużyć do zilustrowania znaczących lub typowych zmian wywołanych przez zobowiązania (oraz ewentualnie przez inne zmiany):

Dania: zmieniona ustawa o statystyce ma wejść w życie w dniu 1 lipca 2018 r. Zawiera ona przepisy szczegółowe dotyczące statusu krajowego podmiotu statystycznego, niezależności statystycznej oraz koordynującej roli krajowego urzędu statystycznego w odniesieniu do statystyki publicznej. Uwzględniono w niej również jasną procedurę wdrażania kodeksu praktyk w systemie statystyki publicznej.

Hiszpania: do ustawy o programie statystycznym na 2018 r. dodano specjalny artykuł dotyczący zobowiązania, w którym wyraźnie odniesiono się do zasad jakości zawartych w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009 i Europejskim kodeksie praktyk statystycznych jako elementów niezbędnych do utrzymania zaufania społeczeństwa do statystyki prowadzonej do celów państwowych. Ponadto opublikowano streszczenie programu na 2018 r. skierowane do obywateli, w którym zamieszczono odwołania do zobowiązania.

Łotwa: w dniu 1 stycznia 2016 r. weszła w życie nowa ustawa o statystyce, w której odniesiono się do kilku ważnych zasad zawartych w kodeksie praktyk. Na przykład potwierdzono i wzmocniono w niej niezależność krajowego urzędu statystycznego, z przestrzegania kodeksu praktyk uczyniono obowiązek prawny oraz wprowadzono zmiany w środowisku instytucjonalnym. W sprawozdaniu podkreślono, że proponując ustawę opartą na własnym prawie inicjatywy, rząd wyraził polityczne poparcie dla zasad kodeksu praktyk.

Litwa: w projekcie ustawy, przygotowanym i zatwierdzonym przez rząd w dniu 10 stycznia 2018 r., ustanawia się zasady dotyczące statystyki publicznej, takie jak niezależność zawodowa, bezstronność i obiektywność, poufność informacji statystycznych i adekwatność zasobów, odwołując się bezpośrednio do rozporządzenia (WE) nr 223/2009 i Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych. Projekt stanowi również bardzo wyraźnie, że dyrektor generalny i krajowy urząd statystyczny jako całość muszą być niezależni zawodowo.

Słowacja: tekst „samodzielnego” zobowiązania dotyczącego zaufania sfinalizowano na potrzeby konsultacji z rządem Słowacji.

3. PODSUMOWANIE I PERSPEKTYWY

Wprowadzenie zobowiązań dotyczących zaufania jako instrumentu służącego zapewnieniu zaufania publicznego do statystyki europejskiej oraz wspieraniu wdrażania zasad statystycznych określonych w kodeksie praktyk zwiększyło świadomość rządów państw członkowskich w zakresie znaczenia ich wkładu w utrzymanie i poprawę zaufania publicznego do statystyki publicznej.

Wszystkie państwa członkowskie złożyły Komisji należyte sprawozdania ze swoich działań i osiągnięć w zakresie zobowiązań. Podczas gdy siedem państw ustanowiło już „samodzielną” zobowiązania, piętnaście państw zadeklarowało, które akty prawne stanowią zobowiązanie

ich rządu, a siedem przesłało wymagane sprawozdanie. W przypadku tych państw członkowskich, które zgłosiły, że w przepisach krajowych ustanowiono zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki, Komisja (Eurostat) będzie kontynuować dialog dotyczący niezbędnego elementu politycznego. Kilka państw zgłosiło również, że ich rząd jest w trakcie ustanawiania „samodzielnego” zobowiązania.

Podsumowując, pojęcie zobowiązań dotyczących zaufania jest powszechnie uznawane przez państwa członkowskie, które podejmują niezbędne działania w celu urzeczywistnienia wartości dodanej swojego zobowiązania poprzez ustanowienie lub poprawę powiązania instytucjonalnego między ich rządem a Europejskim kodeksem praktyk statystycznych. Można oczekiwać, że wynikające z tego dodatkowe gwarancje wysokiej jakości statystyki publicznej przyniosą pożądany skutek w postaci zwiększenia zaufania publicznego.

W przyszłości środki służące utrzymaniu i zwiększeniu zaufania publicznego do statystyki europejskiej nadal będą niezbędne. Wypełniając swoją misję polegającą na dostarczaniu niezależnych, dostępnych dla wszystkich informacji wysokiej jakości na temat gospodarki i społeczeństwa, członkowie ESS muszą współdziałać z użytkownikami zgodnie z zasadami Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych. Instrument zobowiązań dotyczących zaufania do statystyki, wraz z ciągłym monitorowaniem przez Komisję (Eurostat), wniesie wkład w różne starania czynione przez członków ESS w celu utrzymania i zwiększenia zaufania publicznego do statystyki publicznej. Oczekuje się, że zobowiązania będą w dalszym ciągu zapewniać opinię publiczną, że krajowe urzędy statystyczne mają pełne wsparcie swoich rządów w podejmowanych przez nie wysiłkach w zakresie dostarczania wysokiej jakości statystyk.